

МАТЕРІАЛИ
21-ї Всеукраїнської
наукової конференції
«АКТУАЛЬНІ
ПИТАННЯ ІСТОРІЇ
НАУКИ І ТЕХНІКИ»

Київ – 2022

Національний історико-архітектурний музей
«Київська фортеця»

Інститут досліджень науково-технічного потенціалу
та історії науки ім. Г.М. Доброва НАНУ

Асоціація працівників музеїв технічного профілю

Державний політехнічний музей при НТУУ «КПІ»

Академія інженерних наук України

Академія наук вищої освіти України

МАТЕРІАЛИ
21-ї Всеукраїнської
наукової конференції
“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ІСТОРІЇ НАУКИ
І ТЕХНІКИ”

Київ – 2022

УДК 94(477)
ББК 63.3(4Укр=Укр)
М34

Національний історико-архітектурний музей
«Київська фортеця»

Відповідальний редактор д.т.н., проф. Гріффен Л.О.

М34 Матеріали 21-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки» / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК. – Київ, 2022. – 228 с.

У матеріалах доповідей учасників конференції з різних регіонів України коротко висвітлені питання, що стосуються актуальних проблем історії науки і техніки, розвитку освіти й наукових та технічних ідей, персоналій видатних науковців та інженерів минулого тощо.

Збірник буде корисним науковцям, що працюють в галузі історії науки і техніки, пам'яткознавцям і музеєзнавцям, викладачам, аспірантам і студентам відповідних спеціальностей, усім, хто цікавиться нашою історією та культурною спадщиною.

УДК 94(477)
ББК 63.3(4Укр=Укр)

ISBN 996-8575-40-6

© Національний історико-архітектурний
музей «Київська фортеця»

**РОЗВИТОК ПОБУТОВОГО ЗВУКОЗАПИСУ
НА МАГНІТНІЙ СТРИЧЦІ ШИРОКОГО ФОРМАТУ
(на прикладі транзисторних магнітофонів вищого класу
Київського заводу «Маяк»)
Середін А.П.**

Нині мало кого здивуєш записом звукової інформації на магнітних носіях – аудіокасеті чи катушках з магнітною стрічкою. Звісно, прогрес не стоїть на місці, і магнітні носії у першій половині 2000-х років поступово були витіснені з широкого вжитку більш практичними оптичними носіями (компакт дисками), яких, у свою чергу, потіснили сучасні флеш-накопичувачі [1]. Однак інтерес до звукозапису на магнітній стрічці не зник. Ряд студій звукозапису й досі використовує аналоговий магнітний звукозапис у своїй діяльності, окремі бренди поновлюють випуск катушкових магнітофонів преміум-класу [2].

Історія вітчизняних пристроїв даного типу розпочинається у післявоєнні роки з випуску у 1947 році студійного однодоріжкового магнітофону *МАГ-2*, розробленого ВНДІЗ [3]. У 1948 році ним же підготовлено до випуску «спрощену» версію магнітофону *МАГ-2* для масового користувача – *МАГ-4*, виробництво якого у 4-му кварталі 1948 року організовано на теренах УРСР [4].

Однак, вважаю, найбільш цікавим до розгляду буде продукція Київського заводу «Маяк», магнітофони якого були широковідомими та популярними у меломанів на теренах всього колишнього Радянського Союзу завдяки високій якості звукозапису, сучасному дизайну, простоті керування, доступній ціні. Серед ряду поширених побутових катушкових магнітофонів особливо вирізняються магнітофони вищого класу, серія яких була меншою, ніж побутові, ціна вища, але і якість, зручність керування, дизайн були відповідними. Отже, розглянемо декілька катушкових магнітофонів серії «Маяк» вищого класу. З 1973 року було підготовлено

до випуску стаціонарний стереофонічний магнітофон-приставка вищого класу «Маяк – 001» (Рис. 1).

Рис. 1. Котушковий стереофонічний магнітофон-приставка вищого класу «Маяк – 001» (модель 1973 року) (фото з рекламного буклету)

Стаціонарний стереофонічний чотирьохдоріжковий двошвидкісний магнітофон «Маяк – 001» призначений для запису звукових програм на магнітну стрічку стандартної ширини 6.25 мм з мікрофона, радіоприймача, програвача платівок, телевізора, радіотрансляційної лінії чи іншого

магнітофону та відтворення запису на навушники і через зовнішній підсилювач з акустичними системами.

З функціональних можливостей, що якісно відрізняли даний магнітофон від інших більш низького класу, в магнітофоні передбачено:

- можливість змішування сигналів з різних входів;
- багаторазовий перезапис з однієї доріжки на іншу з можливістю накладання сигналів, що надходять із будь-яких входів;
- монофонічний запис з ефектом «Ехо»;
- світлова індикація включення режиму запису роздільно по кожному каналу;
- ультразвукове безпроводне дистанційне керування стрічкопротяжним механізмом;
- механічний пристрій стабілізації натягу стрічки;
- роздільне регулювання рівня запису для кожного каналу окремо як при рухомій, так і при нерухомій стрічці;
- акустичний контроль запису в наскрізному каналі.

З пульта дистанційного керування можливе управління такими функціями стрічкопротяжного механізму як: «Відтворення», «Перемотка вперед», «Перемотка назад», «Зупинка».

Короткі технічні характеристики:

Магнітофонна приставка забезпечує широкі можливості для запису звукових програм: неодноразовий перезапис з однієї доріжки на іншу, накладання нового запису на уже наявний на стрічці, синхронний запис з різних входів, контроль фонограми, що записується, через стереонавушники, індикація рівня запису стрілочними індикаторами оригінального виконання як при рухомій, так і при нерухомій стрічці.

Стрічкопротяжний механізм також оснащений рядом функцій, що підвищують зручність користування магнітофоном: наявність лічильника метражу стрічки дозволяє легко знаходити потрібну фонограму на стрічці, а передбачений конструкцією автостоп зупиняє механізм при обриві чи закінченні стрічки. Магнітофонна приставка має дві швидкості руху стрічки – 19.05 см/сек та 9.53 см/сек. Діапазон частот на вищій швидкості рівний 31.5...20000 Гц, на нижчій – 31.5...16000 Гц.

Габарити пристрою: 425x460x200 мм, маса 20 кг. Маса пульта керування – 0.3 кг. У 1980 році заводом були покращені технічні параметри магнітофонної приставки. Тоді ж модель був присвоєний знак якості [5].

У 1982 році заводом було розроблено модель котушкового магніфона вищого класу «Маяк – 005 стерео» (Рис. 2). Випущено було лише невелику дослідну партію в 20 магніфонів. В серійний випуск запущений не був з невідомих причин [6].

При конструюванні даного магніфона було широкого використано комплектуючі уже наявного у виробництві касетного магнітофону-приставки вищого класу «Маяк – 010». У стрічкопротяжному механізмі застосовано три двигуни та прямий привід. Серед наявних на той час магніфонів «Маяк – 005 стерео» має додаткові обвідні стійки з роликками між натягувачем стрічки та котушками, на обвідних роликках стоять маховики. Конструкція магніфона блочна [7].

Рис. 2. Котушковий стереофонічний магніфон-приставка вищого класу «Маяк – 005 стерео» (дослідна модель 1982 року)

У 1984 році розпочато випуск останнього котушкового магніфону-приставки вищого класу – «Маяк – 003 стерео» (Рис. 3).

Рис. 3. Котушковий стереофонічний магніфон-приставка вищого класу «Маяк – 003 стерео» (модель 1984 року)

Магніфон-приставка має такі ж технічні параметри, як і магніфон «Маяк – 001 стерео», за

виключенням розширення смуги частот до 31.5...22000 Гц на швидкості 19.05 см/сек та до 31.5...18000 Гц на швидкості руху стрічки 9.53см/сек. Були дещо збільшені габарити та маса пристрою, порівняно з моделлю «Маяк – 001 стерео» – 427x465x203 мм та 21 кг відповідно [8].

Отже, підсумовуючи вищенаведену інформацію, варто сказати, що спеціалісти Київського заводу «Маяк» розробили та втілили у життя не один технічно довершений та естетично красивий пристрій для побутового магнітного звукозапису, ставши по істині піонером пристроїв даного призначення. Продукція Київського заводу «Маяк» користувалася заслуженим попитом як в аматорів домашнього звукозапису, так і професійних установах.

За технічними рішеннями, споживчими якостями та оригінальним дизайном котушкові магнітофони серії «Маяк» вищого класу деякі експерти «ставлять в один ряд» з магнітофонами іменитих зарубіжних брендів, таких як Sony та Phillips [9].

Література

1. Компакт-кассета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Компакт_кассета – Заголовок з екрану;
2. 7 современных катушечных магнитофонов, которые можно купить новыми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hifi.ru/magazine/audio/top6-r2r-new/> – Заголовок з екрану;
3. Студийный однорожечный магнитофон «МАГ-2». *Виртуальный музей и справочник «Отечественная радиотехника XX века»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rwbase.narod.ru/00/mg_1/mag2.html – Заголовок з екрану;
4. Универсальный магнитофон «МАГ-4». *Виртуальный музей и справочник «Отечественная радиотехника XX века»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rwbase.narod.ru/00/mg_1/mag4.html – Заголовок з екрану;
5. Сетевая катушечная магнитофон-приставка «Маяк – 001 стерео» *Виртуальный музей и справочник «Отечественная радиотехника XX века»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rwbase.narod.ru/00/mg_kat_/majak206.html – Заголовок з екрану;
6. Магнитофон-приставка «Маяк – 005 стерео». *Виртуальный музей и справочник «Отечественная радиотехника XX века»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rwbase.narod.ru/00/mg_kat_/majak005.html – Заголовок з екрану;

7. Магнитофон «Маяк – 005 стерео». *Ретротехника* [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://retrotechnika.ru/kiievskij-zavod-mayak/magnitofon-mayak-005s.html> – Заголовок з екрану;

8. Магнитофон-приставка высшего класса «Маяк – 003 стерео». *Виртуальный музей и справочник «Отечественная радиотехника XX века»* [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.rwbase.narod.ru/00/mg_kat_/majak003s.html – Заголовок з екрану;

9. Магнитофоны «Маяк»: особенности, модели, схема подключения. *Строй Подсказка* [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://stroy-podskazka.ru/magnitofony-katushechnye/mayak/> – Заголовок з екрану.

ЗМІСТ

<i>Анненков І.О.</i> РОЗВИТОК ТЕНДЕНЦІЇ ЗАЛУЧАННЯ «ПРАКТИКІВ» ДО КАДРОВОГО РЕСУРСУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЕЛЕКТРОМАШИНОБУДІВНОГО ВИРОБНИЦТВА ХАРКІВСЬКОГО ЕЛЕКТРОМАШИНОБУДІВНОГО ЗАВОДУ ВПРОДОВЖ 1920-Х РОКІВ.....	3
<i>Анненкова Н.Г.</i> ЗАРОДЖЕННЯ БУРЯКО-ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.....	6
<i>Бакаєва Л.А.</i> ОСОБИСТИЙ НАУКОВИЙ АРХІВ АКАДЕМІКА ВОЛОДИМИРА ГЕОРГІЙОВИЧА ШАПОШНИКОВА.....	8
<i>Балшиев М.А.</i> ДО ІСТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ОБСЕРВАТОРІЇ: НАУКОВА БІОГРАФІЯ АСТРОНОМА ЮРІЯ ФАДЕЄВА (1906–1942)	12
<i>Белікова Л.Л.</i> ВНЕСОК МЕТАЛУРГІЇ У РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: МИНУЛЕ ТА МАЙБУТНЄ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	16
<i>Василенко В.М.</i> ГЕОРГІЙ ЄВСТАФІЙОВИЧ ПАВЛЕНКО – АКАДЕМІК НАН УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ГІДРОМЕХАНІКИ.....	18
<i>Вергунов В.А.</i> РОЛЬ МУЗЕЇВ У СИСТЕМІ ГУБЕРНСЬКОЇ ТА ПОВІТОВОЇ АГРОНОМІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	21
<i>Войтюк О.С.</i> ВНЕСОК ФАХІВЦІВ ФТІНТ АН УРСР У РОЗРОБЛЕННЯ НАДПРОВІДНИКОВИХ ПРИСТРОЇВ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТА КОСМІЧНОЇ ТЕХНІКИ (ПОЧАТОК 70-Х РР. ХХ СТ.).....	25
<i>Гамалія К.М., Руда С.П.</i> ОЗБРОЄННЯ АРМІЇ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ НАПЕРЕДОДНІ РОЗПАДУ РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.....	28
<i>Гамалія В.М., Забуга Г.В.</i> ВНЕСОК ВІТЧИЗНЯНИХ ХІМІКІВ У ПЕРЕМОГУ В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ	32
<i>Гріффен Л.О.</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ ТА ВИРОБНИЧИХ ВІДНОСИН	35
<i>Дацюк О.А.</i> КОНТРИННІ ГАЛЕРЕЇ КИЇВСЬКОЇ ФОРТЕЦІ	39
<i>Демкович Л.І.</i> ЗАБОЛОТНИЙ ДАНИЛО КИРИЛОВИЧ – ВИДАТНИЙ МІКРОБІОЛОГ І ЕПІДЕМІОЛОГ	42
<i>Дефорж Г.В.</i> КОРОТНЄВ О.О. – ОРГАНІЗАТОР ТА КЕРІВНИК ЗООЛОГІЧНОЇ СТАНЦІЇ ВІЛЛА-ФРАНКА (1884–1915 рр.)	47
<i>Дзержинська Л.О., Дзержинський В.О.</i> ПОПОВ Ю.І. – ВІД ПЕРШОПРОХІДНИКА ВІТЧИЗНЯНОГО ЕКСКАВАТОРОБУДУВАННЯ ДО ТВОРЦЯ МАШИН СТАРТОВИХ МАЙДАНЧИКІВ РАКЕТОКОСМІЧНИХ КОМПЛЕКСІВ.....	51
<i>Дзержинська О.В., Дзержинський І.В.</i> РОЗВИТОК МЕХАТРОНІКИ У ПІРНИЧІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ	55

<i>Добровольська В.А.</i> ВИДАТНІ АРХІТЕКТОРИ ОДЕСИ 1860-х рр. — ЗАСНОВНИКИ ОДЕСЬКОГО ТОВАРИСТВА ІНЖЕНЕРІВ, ТЕХ- НІКІВ І АРХІТЕКТОРІВ	58
<i>Дробний В.С., Коваль Г.П.</i> ІНЦИДЕНТ З АНГЛІЙСЬКИМИ ПАРОПЛА- ВАМИ У АКВАТОРІЇ ВАРВАРІВСЬКОЇ ХЛІБНОЇ ПРИСТАНІ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ПОЧАТКУ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЇЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У КІНЦІ ХІХ – НА ПОЧ. ХХ СТ	62
<i>Жабін С.О.</i> МАЛИНОВСЬКИЙ Б.М. – ВЕТЕРАН, РОЗРОБНИК ОБЧИ- СЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ, ІСТОРИК ТА ПОПУЛЯРИЗАТОР НАУКИ	64
<i>Журило Д.Ю.</i> НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАР- КІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»: ОРИГІНАЛЬНІ РІ- ШЕННЯ МЕТАЛУРГІВ ТА ЛИВАРНИКІВ В БЕЗПЕРЕРВНОМУ ЛИТТІ	69
<i>Іванова Г.Т.</i> ПЛАН ЦІОЛКОВСЬКОГО ЯК МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ВИНА- ХІДНИКІВ	72
<i>Карамаш С.Ю.</i> ВИНАХІДНИК Ю. В. ЛАНГЕ У КИЄВІ: ПОШУК АРХІВІВ, ВІДОМОСТЕЙ, СВДЧЕНЬ	75
<i>Кепін Д.В.</i> КУНСТКАМЕРА ЯК ФОРМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕКСПОНУ- ВАННЯ ПАМ'ЯТОК	79
<i>Кепін В.Д., Кепін Д.В.</i> МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФАГОТ: ІСТОРІЯ ТА МУЗЕЙНІ ЗБІРКИ	83
<i>Кириченко О.О.</i> НТУ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»: НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА ПЕТРА МУХАЧОВА В ГАЛУЗІ МЕТАЛУРГІЇ	87
<i>Коваль О.Г.</i> МОМЕНТИ ДІЯЛЬНОСТІ МИКОЛАЇВСЬКОГО ТА ОДЕ- СЬКОГО ВІДДІЛЕНЬ РОСІЙСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО ТОВАРИС- ТВА У 1893 ТА 1894 РОКАХ	92
<i>Коваль Ю.Ю.</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ МАРСА АКАДЕМІ- КОМ М. П. БАРАБАШОВИМ	96
<i>Коваль Г.П., Коваль Н.І.</i> МОМЕНТИ РОБОТИ ЗВ'ЯЗКУ В ОДЕСІ В 1903 РОЦІ	100
<i>Коваль Г.П.</i> ПЛАНУВАННЯ ОДЕСЬКОЮ МІСЬКОЮ ДУМОЮ І УПРАВОЮ БУДІВНИЦТВА ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАМВАЮ В ОДЕСІ 1903 РОКУ	104
<i>Козирський В.Г., Полевецька О., Шендеровський В.А.</i> ВІН НАЛЕЖАВ ДО ТВОРЦІВ ПРОТОН-НЕЙТРОННОЇ БУДОВИ ЯДРА	108
<i>Корнієнко О.М.</i> ЗАВДАННЯ – ВИЗНАЧИТИ ТА ЗБЕРЕГТИ ІСТОРИЧ- НУ ПАМ'ЯТЬ	111
<i>Красиков М.М.</i> СЕРГІЙ ГРИГОР'ЄВ ТА ВАСИЛЬ ДАНИЛЕВСЬКИЙ: ПРОБЛЕМИ МЕМОРИЗАЦІЇ	114

<i>Курепін В.М.</i> МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ – КОЛИСКА АГРАРНИХ КАДРІВ.....	118
<i>Кушлакова Н.М.</i> ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТОВАРИСТВ ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ЗВ’ЯЗКУ (кінець ХІХ – початок ХХ ст.).....	121
<i>Ліхолоетов Я.В.</i> ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБЛІКУ ПАМ’ЯТОК ІСТОРІЇ НАУКИ, ВИРОБНИЦТВА І ТЕХНІКИ	125
<i>Мельник Т.В., Школьнікова Т.В., Ругаленко Т.В.</i> ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСОРА НТУ «ХПІ» ВЕДЬ Є.І. (до 105-річниці від дня народження).....	128
<i>Миронов М.І., Закусило О.М., Баштова Л.С.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕСТАВРАЦІЇ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ СТАРОВИННИХ МЕХАНІЗМІВ	130
<i>Новікова-Вигран О.С., В’ялець А.В.</i> «ЖУЖА» З КАПОНІРУ	133
<i>Озоженко Т.І.</i> ПАВЛОВСЬКИЙ М.А. – ПРОВІДНИЙ ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ПОЛІТИК ТА ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ.....	139
<i>Панасюк А.О.</i> ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА В.І. АЛЬБИЦЬКОГО НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ	142
<i>Петрученко О.А.</i> РОЗВИТОК ЗАЛІЗНИЧНОЇ КАР’ЄРИ С.Ю. ВІТТЕ.....	146
<i>Пилипчук О.Я.</i> ЗАРУДНИЙ МИКОЛА ОЛЕКСІЙОВИЧ (1859–1919) – ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЗООЛОГ-ОРНІТОЛОГ, МАНДРІВНИК І НЕВТОМНИЙ ДОСЛІДНИК ТВАРИННОГО СВІТУ	149
<i>Пістоленко І.О., Константинов В.О., Пушкарєв А.М.</i> ПРО ПЛАНИ ОСВОЄННЯ КОСМОСУ І МАЙБУТНЄ КОСМОНАВТИКИ У ПРАЦЯХ Ю.В. КОНДРАТЮКА	152
<i>Пічкур Т.В.</i> КАЩЕНКО М.Ф. – ВИДАТНИЙ ЗООЛОГ, ЕМБРІОЛОГ І СЕЛЕКЦІОНЕР	155
<i>Посвятенко Н.І., Посвятенко Е.К.</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ГАЗОТЕРМІЧНОЇ ОБРОБКИ МАТЕРІАЛІВ	159
<i>Провозін О.П.</i> ПОДВИЖНИК НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ УКРАЇНИ	164
<i>Радей І.В.</i> ПОШТОВІ МАРКИ – ДЕРЖАВНИЙ ЗНАК І ІСТОРІЯ КРАЇНИ.....	168
<i>Рижєва Н.О., Сугацька Н.В., Рюмін В.В.</i> – ПОПУЛЯРИЗАТОР НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗНАТЬ.....	171
<i>Руденко Л.М.</i> КОНСТРУКТОР А. М. ВІНЦЬКИЙ.....	173
<i>Савчук В.С.</i> ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ФІЗИКИ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ: 1899 -1933.....	176
<i>Салата Г.В.</i> ВИДАТНИЙ ІНЖЕНЕР-МОСТОБУДІВНИК Л.Д. ПРОСКУРЯКОВ (1858–1926): ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ.....	179

<i>Сафонюк Т.Ю.</i> ВИПРОБУВАННЯ ПЛУГІВ В ЯНКОВСЬКОМУ МАСТ- КУ ПІ. ХАРИТОНЕНКІВ ПРОФЕСОРОМ ГРИГОРІЄМ ОЛЕК- СІЙОВИЧЕМ ЛАТИШЕВИМ.....	183
<i>Сергєєва І.Л.</i> АТОЛ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ.....	185
<i>Середін А.П.</i> РОЗВИТОК ПОБУТОВОГО ЗВУКОЗАПИСУ НА МАГ- НІТНІЙ СТРИЧЦІ ШИРОКОГО ФОРМАТУ (на прикладі тран- зисторних магнітофонів вищого класу Київського заводу «Ма- як»).....	189
<i>Скляр В.М.</i> ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТА ЕТНІЧНИЙ СКЛАД СІЛЬСЬКОГО НА- СЕЛЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОКРУГИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПЕРЕ- ПISУ НАСЕЛЕННЯ 1926 РОКУ	193
<i>Солдатова Г.В.</i> КАЗАНСЬКИЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ ВИДАТНОГО ФІТО- ФІЗІОЛОГА Є.П. ВОТЧАЛА	195
<i>Татарчук В.В.</i> КИЇВСЬКИЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ АВІАКО- НСТРУКТОРА ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО (1889-1972) (До 50-річчя від дня смерті).....	198
<i>Харук А.І.</i> ЕНЦИКЛОПЕДИЗАЦІЯ ІСТОРІЇ ТЕХНІКИ: ДОСВІД СТВО- РЕННЯ СТАТЕЙ ДЛЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЕНЦИКЛО- ПЕДІЙ.....	206
<i>Харук Л.М.</i> ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПЕ- РЕВ'ЯЗУВАЛЬНИХ ТА КРОВОСПИННИХ ЗАСОБІВ	209
<i>Цюпа А.М.</i> З ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО РІЧКОВОГО ФЛОТУ ДЛЯ МІСЦЕВИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	212
<i>Чорновол О.М.</i> ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЦЬ В УКРАЇНІ	216
<i>Чувікіна Н.В.</i> О.М. БУРАЧИНСЬКИЙ – ДИРЕКТОР НАЦІОНАЛЬНОГО БОТАНІЧНОГО САДУ ІМЕНІ М.М. ГРИШКА У 1941–1943 рр. (до 115-річчя від дня народження)	219
<i>Янін В.А.</i> ВНЕСОК АКАДЕМІКА М.П. ПЕТРОВА У РОЗРОБКУ ТЕОРІЇ НАПРУЖЕНЬ ЗАЛІЗНИЧНОЇ КОЛІЇ.....	222